

INLEIDING

03. Terug naar normaal

NIEUWS

04. MijnPictoright.nl is uitgebreid

VERKOCHT

05. Almen im Schnee van Alfons Walde

JAAROVERZICHT

06. Incasso en verdeling

07. Jaarvergadering

INDIVIDUEEL

08. Het gemak van een koepelovereenkomst

COLLECTIEF

10. Stand van zaken value gap

11. Stakeholderdialogen erfgoedsector

STEUNFONDS

12. De derde ronde

MAG DAT?

14. Auteursrecht op collages

COLOFON

Redactie & productie

Marcel van de Graaf, Pictoright

Eindredactie

Willemijn de Jonge, Mijnwerk

Vormgeving

De Designpolitie, Amsterdam

Drukwerk en verspreiding

ZwaanLenoirschuring, Wormerveer

Dit is een uitgave van Pictoright, de auteursrechtenorganisatie voor beeldmakers. Pictoright verdeelt collectieve vergoedingen, exploiteert primaire rechten, verleent juridische bijstand en zet zich in voor een betere auteursrechtelijke positie van visuele makers. Dit blad verschijnt twee keer per jaar om aangesloten beeldmakers en relaties op de hoogte te houden van de ontwikkelingen op het gebied van auteursrecht en de werkzaamheden van Pictoright.

Mocht je naar aanleidingen van de inhoud opmerkingen of vragen hebben, stuur dan een mailtje naar redactie@pictoright.nl

PICTORIGHT

Visuele auteursrechten Nederland
Sarphatistraat 606-608
1018 AV Amsterdam
Postbus 15887
1001 NJ Amsterdam

T 020-589 18 40

F 020-412 4269

www.pictoright.nl

→ twitter.com/pictoright

→ facebook.com/pictoright

→ [instagram.com /pictoright](https://instagram.com/pictoright)

ISSN: 2210-9951

INLEIDING

TERUG NAAR NORMAAL

Inmiddels zijn we als samenleving zover dat de corona-perikelen wat verder achter ons lijken te liggen. Ook het bureau van Pictoright begint weer tot leven te komen. Het is goed om elkaar weer vaker in levenden lijve te zien. Wel zal er, ook door de ervaringen tijdens de intelligente lockdowns, op een andere manier met thuiswerken worden omgegaan. Het zal vanaf nu veel normaler worden als iemand één of twee dagen per week vanuit huis werkt. We zijn als bureau nog aan het zoeken naar het ideale evenwicht.

Ondertussen ontvingen we – wellicht het laatste – steunpakket vanuit het ministerie van OCW. Met dit steunpakket kunnen we weer veel makers in enige mate ondersteunen. Laten we hopen dat dergelijke vormen van ondersteuning niet meer nodig zijn de komende tijd.

Nadat we vorig jaar moesten besluiten om de jaarvergadering in aangepaste vorm (1,5 meter afstand) in september te houden, kon deze dit jaar weer gewoon in juni plaatsvinden. Ook deze editie was in onze ogen een groot succes. Naast de verantwoording die we hebben afgelegd, was er weer een interessant inhoudelijk programma. In dit nummer vind je hiervan een verslag.

Verder hebben we aandacht voor de besprekingen met social media platforms. Inmiddels is het alweer drie jaar geleden dat er in Europa nieuwe regelgeving tot stand is gekomen, op basis waarvan deze platforms moeten proberen licenties van rechthebbenden te verkrijgen indien er werk van deze rechthebbenden op hun platforms wordt geüpload of gedeeld. Nederland heeft deze regelgeving vorig jaar doorgevoerd en nu zouden er dus al dit soort licenties voor het gebruik van beeld moeten worden verleend. Maar zoals zo vaak, duurt het even voordat wetgeving ook daadwerkelijk effect sorteert; dat gaat niet van de ene op de andere dag. Inmiddels is Pictoright begonnen met gesprekken met de platforms. Hopelijk kan er op korte termijn resultaat worden geboekt.

En dan zijn er nog reguliere rubrieken zoals 'Mag dat?', gewijd aan collages, en 'Verkocht', om te laten zien wat een kunstenaar aan het volgrecht heeft. Wederom een nummer dat inzicht geeft in het reilen en zeilen bij Pictoright en wat wij als organisatie proberen te bereiken.

Voor iedereen verder een goede zomer gewenst!

Vincent van den Eijnde

directeur Pictoright
vincent@pictoright.nl

FOTO: MICHEL VAN NIEUMKERK

Vincent van den Eijnde

UITBREIDING MIJNPICTORIGHT.NL

Onze portal is groter en veiliger geworden: vanaf nu kunnen alle aangesloten makers hier met een verificatiecode inloggen om een overzicht van hun vergoedingen te zien.

Nu voor alle rechthebbenden

Duizenden makers die in aanmerking komen voor collectieve vergoedingen kunnen hun specificatie van uitbetaling en hun jaaroverzicht van ontvangen vergoedingen al langer inzien via mijn.pictoright.nl. Sinds kort is deze functionaliteit ook beschikbaar voor de ruim 2.200 rechthebbenden die voor het volledige beheer van hun auteursrecht of het volgrecht zijn aangesloten. Dat zijn voornamelijk beeldend kunstenaars of hun erfgenamen. Dat betekent niet langer een envelop op de deurmat, maar digitaal inzien waar je recht op hebt en wanneer je de vergoeding ontvangt. Iedereen die nieuwe toegang krijgt tot de portal is of wordt hier persoonlijk over geïnformeerd per e-mail.

Verificatiecode om in te loggen

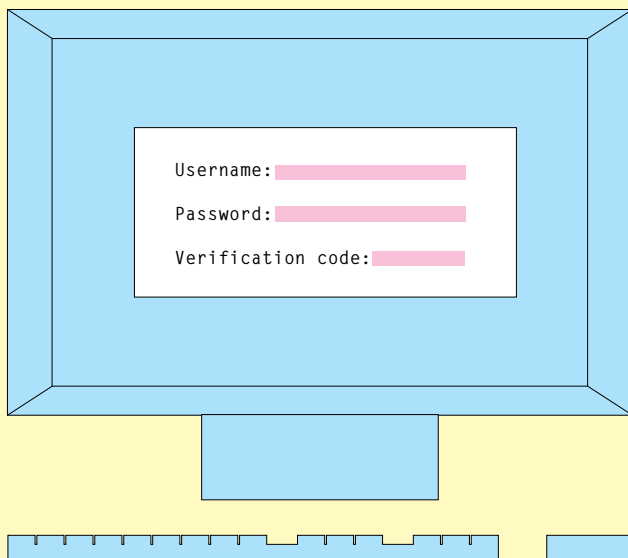
Recente gebruikers van onze online portal hebben het al gezien. Sinds kort kun je bij het inloggen op mijn.pictoright.nl gebruikmaken van tweefactor authenticatie. Als je daarvoor kiest, krijg je een verificatiecode per e-mail toegestuurd, die je nodig hebt om toegang te krijgen. Zo maken we de portal waar we alle gegevens van onze aangeslotenen op ontvangen veiliger.

REGELINGEN MET RCE EN RKD

Er is overeenstemming bereikt met de RCE en RKD over het digitaliseren en online tonen van delen van hun collectie.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) is onderdeel van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De RCE beheert onder andere de kunstcollectie van de staat voor zover deze niet is ondergebracht in een voormalig rijksmuseum. Deze collectie, die bestaat uit in totaal 130.000 werken, kan met de regeling volledig online worden getoond. De beeldbank is in te zien via beeldbank.cultureelerfgoed.nl. Tegelijk zijn er ook afspraken gemaakt over gebruik van werk van beeldend kunstenaars in publicaties van de Rijksdienst.

Ook met Stichting RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis is in december 2021 een regeling tot stand gekomen. Een deel van hun collectie wordt door deze regeling online getoond via rkd.nl en rkdstudies.nl.

Almen im Schnee

NEDERLANDSE RECORDOPBRENGST VOOR BERGLANDSCHAP

Onlangs is bij het Leidse veilinghuis Onder de Boompjes het werk 'Almen im Schnee' verkocht. Het werk meet 56 x 45.8 cm en is in 1931 geschilderd door Alfons Walde (1891-1958). Deze Oostenrijkse schilder, architect en graficus is bekend geworden met zijn winterse landschappen en sfeerbeelden van het Tiroler boerenleven. Het werk bracht € 592.000 op; Pictoright int € 8.907 aan volgrecht.

INCASSO EN VERDELING 2021

In het onderstaande overzicht zijn de incasso en verdeling van de diverse rechtencategorieën over de laatste vier jaar opgenomen.

Gemiddelde inning

De invloed van covid op het totaal van de geïnde vergoedingen in 2021 is gelukkig relatief beperkt gebleven. In 2021 heeft Pictoright bijna € 14 miljoen geïnd. Dat ligt op het niveau van de gemiddelde inning

over de afgelopen jaren. De afname van de leenrechtvergoedingen, door een lager aantal uitleningen bij bibliotheken, wordt deels gecompenseerd door een toename van de e-lending inkomsten. Daarnaast is ook een hoger bedrag vanuit de reader-gelden voor gebruik van beeldmateriaal in het (hoger) onderwijs gerealiseerd.

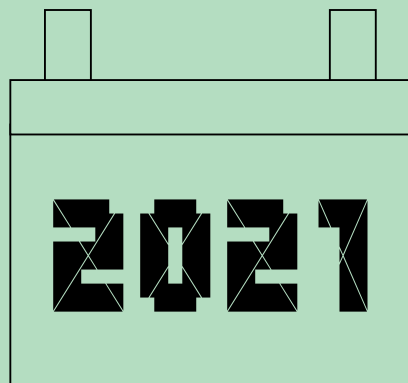
Repartitie

De repartitie bedroeg in 2021 ook bijna € 14 miljoen, wat ook op een gemiddeld niveau is. In 2021 zijn de vergoedingen voor online archieven uitgekeerd die in meerdere jaren geïnd zijn. In 2021 is er voor 22.818 individuele makers een rechtenvergoeding beschikbaar gekomen, dat zijn bijna 3.000 makers meer dan in 2020.

Nog te verdelen

Het saldo nog te verdelen auteursrechten is in 2021 gedaald tot ruim € 9 miljoen. Pictoright wil ervoor zorgen dat er een goede balans bestaat tussen een tijdige repartitie en een evenwichtige verdeling van de vergoedingen. Zo kunnen makers die nog niet met Pictoright bekend zijn in een later stadium alsnog hun rechtenvergoeding ontvangen.

Op onze website zijn de jaarrekening en het bestuursverslag te vinden met daarin meer financiële informatie over het afgelopen jaar.

X € 1000	INCASSO 2018	VERDELING 2018	INCASSO 2019	VERDELING 2019	INCASSO 2020	VERDELING 2020	INCASSO 2021	VERDELING 2021	NOG TE VERDELEN PER 1-1-2022
Leenrecht	1.149	1.160	1.119	1.175	1.104	1.270	791	884	365
Reprorecht	4.730	5.604		3.894	10.199	5.253	4.945	4.080	4.348
Readergelden	807	449	607	488	568	845	1.474	1.301	493
Kabelgelden e.d.	1.734	1.620	1.529	1.523	1.667	1.562	1.667	1.608	1.244
Thuis kopie	3.023	4.491	2.203	4.133	1.688	3.703	1.612	2.977	422
Knipseldiensten	41	83	45	143	46	198	24	43	23
Digitaliserings- projecten	88		112	16	69		41	331	197
Kunstuitleen / Kunstverhuur	76	44			51		7	67	49
E-Lending			111		330	50	481	423	445
Individuele rechten	1.013	989	901	1.179	1.180	1.198	1.135	1.282	775
Volgrecht	858	838	762	1.135	911	839	777	715	206
Overig uit het buitenland	1.321	279	926		695	1.677	724		737
TOTAAL	14.840	15.557	8.316	13.686	18.508	16.595	13.678	13.711	9.304

BEELD[VER]VORMING

Het was goed elkaar weer in levenden lijve te kunnen ontmoeten tijdens de jaarvergadering in VondelCS op 3 juni. De incasso en verdeling werden toegelicht, en ook de bijdragen uit het Pictoright Fonds zijn uitgebreid besproken. Daarnaast was er aandacht voor actuele ontwikkelingen op het gebied van de Europese richtlijn, de value gap en het auteurscontractenrecht. Het thema-programma van de avond, 'Beeld[ver]vorming', draaide om de vraag hoe objectief het visuele nieuws is dat ons voorgeschoteld wordt. En hoe beeldmakers ons wereldbeeld beïnvloeden met hun werk. Fotograaf Max Pinckers en datajournalist Lars Boogaard deelden hun visie hierop met het publiek; moderator Evita de Roode leidde de boeiende discussie die daarop volgde.

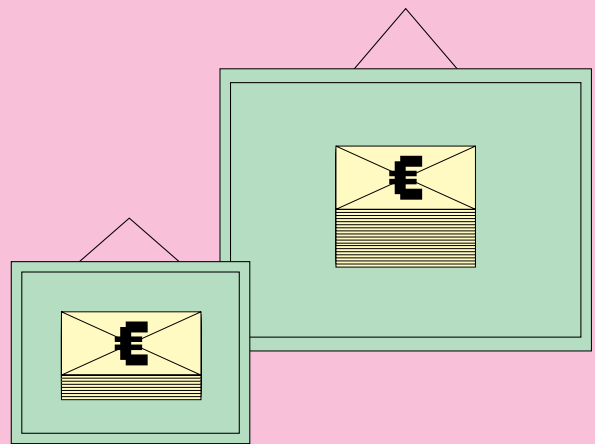
De foto's zijn gemaakt door Kevin Kwee

HET GEWAK VAN EEN KOEPEL-OVEREENKOMST

De afdeling individuele rechten regelt jaarlijks voor tien-duizenden werken de toestemming voor reproductie. Voor 'grootverbruikers' als musea, uitgevers en omroepen werken we met koepelovereenkomsten, die het zowel de gebruiker als maker makkelijk maken. Op deze pagina's een overzicht van de vier belangrijkste koepelovereenkomsten.

Pictoright doet het volledige rechtenbeheer voor meer dan 2.000 Nederlandse kunstenaars en meer dan 130.000 autonoom kunstenaars wereldwijd. We nemen deze makers het regelwerk uit handen dat komt kijken bij het verlenen van toestemming voor gebruik van hun werk. Soms zijn het eenmalige reproducties, maar er zijn ook grootverbruikers. Pictoright streeft ernaar om afspraken met hen te maken via een koepelovereenkomst.

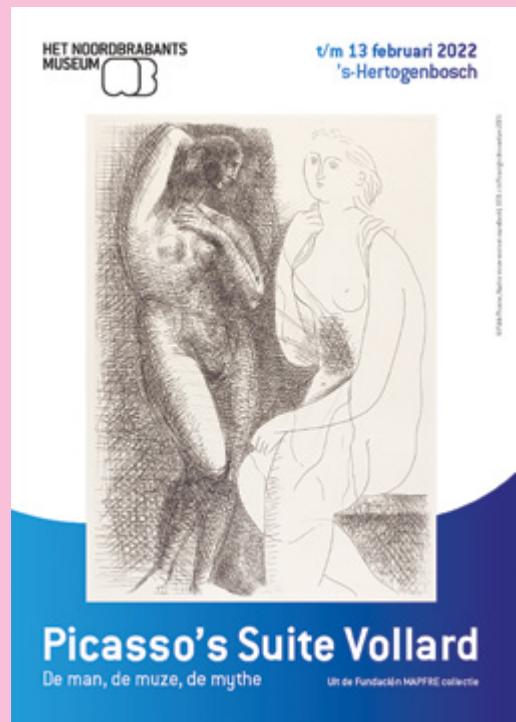
Het grote voordeel voor gebruikers is dat zij vooraf geen contact met al die losse rechthebbenden hoeven op te nemen om toestemming te vragen. Ook voor de makers geldt dit voordeel: zonder er zelf iets voor te hoeven doen, bewaakt Pictoright hun auteurs- en persoonlijkheidsrechten en ontvangen zij een billijke vergoeding als hun werk gereproduceerd wordt.

1. MUSEUMOVEREENKOMST

In 2014 heeft Pictoright in samenwerking met de Museumvereniging, de brancheorganisatie van Nederlandse musea, een koepelovereenkomst opgesteld. De bijna vijftig musea die deze regeling met ons zijn aangegaan betalen ons een jaarlijkse lumpsum; die gebruiken wij om rechtenvergoedingen aan de kunstenaars uit te betalen. De musea kunnen de werken van kunstenaars die door ons beheerd worden gewoon gebruiken in bijvoorbeeld flyers, aankondigingsposters, op de website of op social media. Controle van de websites van de musea gebeurt via AIR, ons geavanceerde beeldherkenningssysteem. Van gebruik in print sturen de contractpartijen ons periodiek de diverse uitingen. Voor commercieel gebruik van werk, bijvoorbeeld in tentoonstellingscatalogi en op merchandise betalen de musea een aanvullende vergoeding.

Het komt nog wel eens voor dat musea kunstenaars vragen om toestemming om hun werk gratis te mogen gebruiken. Als jou die vraag wordt gesteld is het verstandig om Pictoright in te lichten. De kans is namelijk zeer groot dat het museum een regeling met ons heeft, en dat je via ons een vergoeding kunt ontvangen.

In deze communicatie-uiting van het Noordbrabants Museum is een werk uit de Suite Vollard van Picasso toegepast.

2. BEDRIJFSCOLLECTIES

De Vereniging Bedrijfscollecties Nederland (VBCN) is een kennisnetwerk van bedrijven en (semi)professionele instellingen met een kunstcollectie. Denk hierbij aan bijvoorbeeld ING, ABN Amro of Akzo Nobel. We bieden de leden van VBCN een overeenkomst aan die vergelijkbaar is met die van musea. De regeling voorziet in de toestemming voor gebruik van kunst op websites en sociale media. Het gebruik op de sites van deze contractpartijen wordt ook door ons AIR-systeem gecontroleerd.

'Dansend paar' (2001) van Wouter van Riessen uit de collectie van de Akzo Nobel Art Foundation

3. UITGEVERS VAN KRANTEN, TIJDSCHRIFTEN EN SCHOOLBOEKEN

Uitgevers zijn natuurlijk gewend om rechten te regelen voor de teksten en foto's die in hun boeken, kranten en tijdschriften gepubliceerd worden. Met de brancheorganisatie voor Nederlandse dagbladuitgevers NDP Nieuwsmedia heeft Pictoright een regeling voor het gebruik van kunst. De landelijke dagbladen worden dagelijks geïnventariseerd en per kwartaal gefactureerd voor het gebruik. Wordt je werk gereproduceerd in een regionale krant? Meld dit dan bij ons, dan ontvang je hiervoor ook een vergoeding.

Ook met de meeste uitgevers van (kunst)tijdschriften heeft Pictoright een regeling. Denk hierbij aan bijvoorbeeld Hearst en DPG media. Beeld in bladen als Eigen Huis & Interieur, Museumtijdschrift, Muze en See All This wordt door ons geïnventariseerd. Als je werk daarin gepubliceerd is, keren we automatisch rechtenvergoedingen uit. Ben je door een tijdschrift rechtstreeks benaderd om toestemming voor publicatie van je werk? Neem dan contact met ons op, Pictoright kan namens jou de rechtenvergoeding innen.

Uitgevers van schoolboeken en lesmethoden zijn verenigd in de MEVW (Media en Educatie voor Vak en Wetenschap). De regeling die Pictoright met deze organisatie heeft betreft enerzijds een regeling voor de lesmethodes Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV). Beeld van onze makers in deze lesmethode wordt met de educatieve uitgevers afgerekend tegen een korting van veertig procent op onze tarieven. Anderzijds is er een lumpsum voor alle andere lesmethoden van de MEVW leden. Denk hierbij aan een afbeelding van een werk van Le Corbusier in een wiskundeboek, een cartoon van Opland in een geschiedenisboek of een afbeelding van een werk van Picasso in een lesmethode Frans.

De cartoons van Opland worden vaak geplaatst in lesmethoden geschiedenis, zoals deze Vietnam cartoon.

4. OMROEPEN

Pictoright heeft met zowel de publieke- als commerciële omroepen een regeling waardoor het gebruik van kunstwerken in televisieprogramma's geregeld is. Als je kunstwerk vertoond is op tv, meld je dan bij Pictoright. Je hoeft dus zelf geen afspraken te maken met omroep of producent: wij hebben een vergoeding hiervoor beschikbaar en zorgen dat je deze ontvangt. Streamingdiensten als Netflix en Videoland vallen echter niet onder deze regeling. Als je door hen benaderd wordt voor toestemming, neem dan contact op met Pictoright. Wij zullen de licentie in orde maken en de vergoeding voor je innen.

In een recente uitzending van Tussen Kunst en Kitsch werd het werk 'Portret van Mevrouw Swart' (1948) van de schilder Melle getoond.

STAND VAN ZAKEN VALUE GAP

Drie jaar geleden is er een Europese wet aangenomen die voorschrijft dat social media platforms afspraken moeten maken over en vergoedingen beschikbaar moeten stellen voor auteursrechtelijk beschermd materiaal. In juni 2021 is dit ook opgenomen in de Nederlandse auteurswet. Pictoright en de beroepsorganisaties voor visuele makers proberen hier nu regelingen voor te treffen met de platforms.

Waar gaat het precies om?

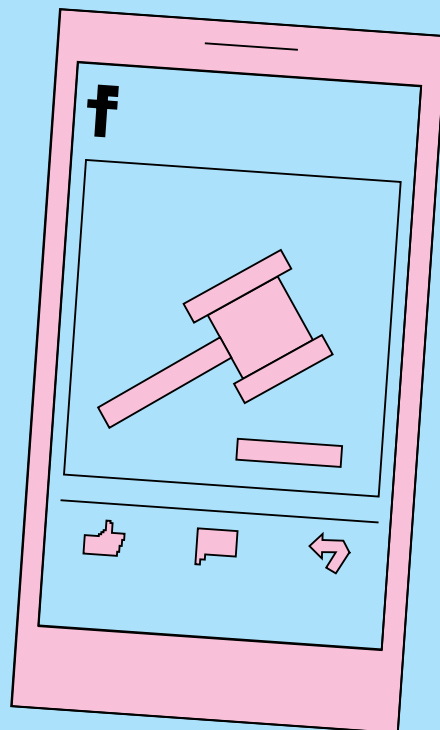
Bij sociale media heb je vaak drie relevante partijen: de gebruikers die foto's delen, de rechthebbenden op die foto's en het platform zelf. Uiteraard zijn veel foto's zelfgemaakte privéfoto's. Voor zover er geen werken van anderen in voorkomen, vallen deze foto's buiten de discussie. De beoogde regelingen met platforms hebben alleen betrekking op (professioneel) materiaal van rechthebbenden die door anderen worden gedeeld en gebruikt. Nu is het zo dat gebruikers van sociale media vaak 'gratis' gebruik kunnen maken van een platform; het platform verdient ondertussen veel geld met advertenties en verzamelde data. De rechthebbenden, zoals fotografen en andere beeldmakers, ontvangen niets. Dit wordt de value gap genoemd. De nieuwe wet wil die kloof dichten en stelt dat platforms zich moeten inspannen om toestemming/licenties te verkrijgen van de rechthebbenden voor gebruik van auteursrechtelijk beschermde content op platforms.

Geen uploadfilter

Door tegenstanders van de nieuwe wet werd gesuggereerd dat er een uploadfilter in het leven werd geroepen, waarbij het onmogelijk zou worden om bepaalde content te posten en delen. Maar dit is absoluut niet de intentie van Pictoright en de beroepsorganisaties. Uitgangspunt is een eerlijke vergoeding voor de professionele makers van beeld dat gebruikt wordt op sociale media. Indien de platforms gewoon een redelijke vergoeding betalen, zal er helemaal geen uploadfilter nodig zijn. Het wel of niet instellen van zo'n filter is grotendeels afhankelijk van hoe de platforms zich hierin opstellen.

Onderhandelingen

De onderhandelingen lopen. Pictoright voert sinds enige tijd gesprekken met een groot platform met als inzet een collectieve vergoeding voor het gebruik van professioneel beeld. Veel makers van Pictoright hebben hiertoe enkele maanden geleden een nieuw mandaat ondertekend. Daarbij machtigen zij Pictoright om namens hen op te treden in de onderhandelingen en dit (nieuwe) collectieve recht voor hen te beheren. Voor de makers die voor hun individuele rechten zijn aangesloten is er geen nieuw mandaat nodig. Het is lastig in te schatten hoe lang de onderhandelingen gaan duren, het zou goed kunnen dat er (eerst) een rechtszaak nodig is om tot een eerlijke afspraak te komen.

STAKEHOLDERDIALOGEN ERFGOEDSECTOR

Sinds de nieuwe wetgeving van juni 2021 hebben erfgoedinstellingen meer mogelijkheden om hun digitale collecties online beschikbaar te stellen, wanneer het gaat om materiaal dat 'out-of-commerce' is. Sinds vorig jaar worden door het ministerie van OCW stakeholderdialogen georganiseerd om te onderzoeken hoe de licenties hiervoor het beste geregeld kunnen worden.

De stakeholderdialogen zijn ervoor bedoeld om overleg te laten plaatsvinden tussen erfgoedinstellingen en rechthebbenden van auteursrechtelijk materiaal omtrent de toestemming voor gebruik. Pictoright heeft tijdens deze stakeholderdialogen naar voren gebracht dat het de wens is om tot een koepelovereenkomst te komen voor het gebruik van beeld door erfgoedinstellingen. In een dergelijke overeenkomst kunnen zowel de belangen van de beeldmakers als van de erfgoedsector goed worden gewaarborgd. Momenteel worden er – indien een erfgoedinstelling een collectie met beeld digitaal wil ontsluiten – telkens afzonderlijk afspraken gemaakt. Een koepelovereenkomst zou ons inziens meer duidelijkheid brengen in mogelijke afspraken en tarieven, zorgen voor het makkelijker ontsluiten van erfgoedmateriaal en zorgen voor het sneller tot stand komen van afspraken.

Vier onderwerpen

Er zijn vier stakeholderdialogen die plaatsvinden: op het gebied van losstaand beeld, geschriften, audiovisueel materiaal en audio. Bij losstaand beeld moet je denken aan beeldarchieven van erfgoedinstellingen. Bij geschriften gaat het om al gedigitaliseerde kranten, tijdschriften en boeken die niet meer in de handel verkrijgbaar zijn. Pictoright kan een licentie verlenen voor het onderdeel beeld binnen geschriften. Bij audiovisueel materiaal gaat het om oude televisieprogramma's en films die niet meer in de handel verkrijgbaar zijn. Pictoright zal daar een licentie kunnen verlenen voor bijvoorbeeld kunst in een oud televisieprogramma of een foto die in een praatprogramma wordt getoond. Bij audio gaat het qua beeld om het artwork dat op albumhoezen te zien is en dat mogelijk getoond wordt bij het online ter beschikking stellen van audio.

Namens Pictoright nemen Arlette Bekink en Vincent van den Eijnde deel aan de stakeholderdialogen voor alle categorieën.

NIEUWS OVER DE VERDELING VAN VERGOEDINGEN

VERDEELSYSTEMATIEK

De verdeelsystematiek wordt de komende periode onder de loep genomen. Sommige onderdelen van de wijze waarop de vergoedingen verdeeld worden zijn bijvoorbeeld te arbeidsintensief en andere te ingewikkeld. Natuurlijk houden we alle beeldmakers hiervan op de hoogte. Wijzigingen in de verdeelsystematiek hebben mogelijk consequenties voor de wijze waarop opgaven wordt gedaan.

REPARTITIEKALENDER

We merken dat er soms onduidelijkheid bestaat over wanneer welke vergoedingen verdeeld worden. Om meer houvast te geven, hebben we besloten om met een repartitiekalender te gaan werken. Alhoewel het natuurlijk anders kan lopen, geeft deze kalender in ieder geval aan wat onze planning is voor de repartities. De kalender krijgt een vaste plek op de website.

BELGISCH LEENRECHT

Een tijd geleden zijn er vergoedingen ontvangen voor de uitleningen door Belgische bibliotheken van Nederlandse uitgaven waar het werk van Nederlandse beeldmakers in staat opgenomen. Helaas ontbreken specifieke uitleengegevens, deze gegevens zijn niet door de Belgische bibliotheken verzameld. We voegen het totaal van deze te verdelen vergoedingen (ongeveer €170.000) daarom toe aan de verdeling van de Nederlandse leengelden eind 2022. Door het bedrag te verdelen bij de december-repartitie, kunnen we zorg dragen voor een efficiënte verdeling van het geld.

E-BOOKS

De verdeling van de vergoedingen voor e-books met betrekking tot 2021 vindt dit jaar tegelijk plaats met de verdeling van de na-repartitie.

DERDE RONDE PICTORIGHT STEUNFONDS

Bij het Pictoright Steunfonds zijn ze sinds een paar dagen druk bezig met het verwerken van de nieuwe aanvragen voor de derde uitkeringsronde. Dit keer krijgen niet alleen makers die al een onderneming runden een werkbijdrage; ook voor starters, die hun carrière nog aan het opzetten waren toen de coronacrisis uitbrak, is er geld gereserveerd.

Het begon als 'eenmalig initiatief' in coronajaar 2020: om het wegvallen van werk in de pandemie te overbruggen, konden makers financiële steun aanvragen voor een project. Corona bleef helaas nog even, dus er kwam een tweede ronde in 2021. In plaats van een projectbijdrage werd het toen mogelijk om als professionele beeldmaker een werkbijdrage aan te vragen. Het animo was groot: ruim achthonderd makers ontvingen een bijdrage van € 875. Op deze pagina's zie je drie projecten die daaruit zijn voortgekomen.

De derde ronde is inmiddels in volle gang: beeldmakers konden tot 26 juni een aanvraag indienen. De huidige ronde is nog wat ruimer opgezet om ook starters te kunnen steunen die bij het uitbreken van de pandemie net afgestudeerd waren of bezig waren hun onderneming op te zetten. Daarnaast hebben de deelnemers uit de vorige ronde nog een aanvullende aanvraag kunnen doen, omdat de uitgekeerde bedragen vorig jaar door de grote hoeveelheid aanvragen wat lager uitvielen dan gehoopt.

Illustratie voor
Eigen Haard door
John Prop,
www.johnprop.nl

HELP!

John Prop tekende vaak bij vergaderingen en live events, en werkte ook voor de horeca en culturele instellingen. Tot alles op slot ging. Een goed moment om zich eindelijk eens aan zijn website te wijden, gesteund door de bijdrage van het Steunfonds. Hij schakelde webbouwer S104 in en dook in zijn archief om alle illustraties uit te zoeken. "Geen virtueuze hoogstandjes of artistiek geneuzel," zegt hij zelf. "Natuurlijk, een illustratie moet er goed uitzien, maar dient toch vooral helder over te komen." Hij stuurde de link naar zijn nieuwe site mee met de nieuwjaarswens aan zijn opdrachtgevers. Het leverde meteen een opdracht op voor een aantal illustraties voor Eigen Haard. Waaronder deze, over gezinnen die hun huis uitgroeien in de vastzittende Amsterdamse woningmarkt.

Portretserie in
Café L'Amérique van
Matty Maas, bekijk
het hele verhaal
via de QR code →

CAFÉ L'AMÉRIQUE

Vijfentwintig jaar geleden overleed de eigenaar van Café L'Amérique in Arnhem. Sindsdien bleef het café dicht en stond de tijd er stil. Perzische tapijtjes op tafel, drank nog in de flessen, alles onder een dikke laag stof. Fotograaf Matty Maas kreeg de kans deze 'tijdscapsule' te fotograferen. Het groeide uit tot een serie in opdracht van oude en nieuwe café-bezoekers, die zich prachtig uitdosten voor een fotosessie in stijl. Sommigen kenden het café nog van vroeger, dronken hier hun eerste biertje. Maas liet hen terugkeren in de tijd voordat de plek voorgoed verdwijnt. Met de bijdrage van het Steunfonds kocht ze onder andere een nieuwe flitser en liet ze afdrucken maken voor de expositie 'Wij zijn de stad'; die staan ook in het fotoboek dat deze maand verschijnt.

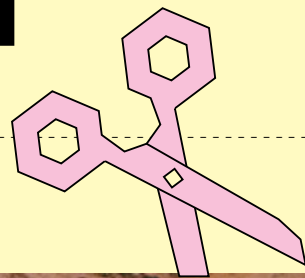

KUNSTKORSETTEN

Anna Blom maakt kunstkorsetten voor ronde, conische en ovale bouwwerken en monumenten, waar eigenlijk niets mee mag. Doordat je zo'n gigantisch korset vastrijgt met elastiek koord, zit het als gegoten zonder dat het iets beschadigt. En het kan ook gewoon weer uit, om later opnieuw te gebruiken. Zo ligt 'Hermann's Secret' net weer in de kast, na met trots gedragen te zijn door de schoorsteen van de textielfabriek

Hermann's Secret van Anna Blom,
www.annablom.com

in Almelo. Wie er eentje live wil zien, moet naar pannenkoekenmolen de Graanhalm in Burgh-Haamstede. Daar viert 'Down the Rabbit Hole' de opening van het culturele seizoen. Met de bijdrage van het Steunfonds regelde de kunstenaar publiciteit en dat zorgde weer voor een nieuwe opdracht: in 2023 wordt de Watertoren in Dirksland op Goeree-Overflakkee ook in zo'n prachtig korset gehesen.

AUTEURSRECHT OP COLLAGES

Eens in de zoveel tijd ligt er een kunstcollage ter beoordeling op het bureau van Pictoright. Mag je het werk van een ander ongevraagd opnemen in een collage? En wat doet Pictoright als een van onze aangesloten makers daarover zijn beklag doet?

Een collage bestaat vaak uit verschillende beelden, die samen als het ware een nieuw beeld vormen. Het 'nieuwe' beeld is vaak een auteursrechtelijk beschermd werk (zolang het enigszins origineel is), maar op de 'oude', in de collage opgenomen beelden, kan ook auteursrecht rusten. Heel wat auteursrecht dus.

Citaatrecht

Strikt genomen zou je daarom kunnen zeggen dat voor het gebruik van beelden in een collage toestemming nodig is, en dat – als zulke toestemming ontbreekt – sprake is van een auteursrechtinbreuk. Soms kan er echter sprake zijn van een zogenoemd beeldcitaat. Dat is het geval als het opgenomen beeld voldoet aan de vereisten voor een citaat in de auteurswet, bijvoorbeeld dat het gebruik proportioneel moet zijn. Eigenlijk moet altijd van geval tot geval beoordeeld worden of voor het gebruik van beelden in collages toestemming nodig is. Soms is dat niet zo en soms wel: een standaard antwoord valt, zoals zo vaak in het auteursrecht, niet te geven.

Voorzichtige aanpak

Daar komt bij dat de collage een veel voorkomend fenomeen is, je zou misschien zelfs wel kunnen spreken van een aparte kunstvorm, wat weer een wat andere benadering met zich mee zou kunnen brengen. Het is dus best ingewikkeld om hier als auteursrechtenorganisatie een heel strikt standpunt over in te nemen. Pictoright kiest dan ook voor een genuanceerde benadering. Wanneer het gaat om een collage gemaakt door een beeldmaker hanteert Pictoright een voorzichtige aanpak. Als de schaal beperkt lijkt en het commerciële karakter ondergeschikt, zal Pictoright in de regel niet ageren tegen gebruik door die beeldmaker van andermans beelden in een collage.

**"EEN STANDAARD ANTWOORD
VALT, ZOALS ZO VAAK
IN HET AUTEURSRECHT,
NIET TE GEVEN"**

Collagekunstenaar Richard Hamilton gebruikte voor het werk 'Just what is it that makes today's homes so different, so appealing?' hoofdzakelijk foto's uit Amerikaanse tijdschriften. De collage werd speciaal voor de catalogus bij de tentoonstelling *This Is Tomorrow* in 1956 gemaakt.

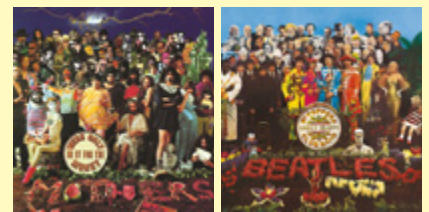
Commerciële exploitanten

Gaat het echter om een commerciële exploitant – en dus niet om een andere beeldmaker – en lijkt de schaal omvangrijk, dan zal Pictoright in de regel wel optreden en waar mogelijk een licentie proberen te sluiten. Het blijft echter altijd een kwestie van afwegen: hoeveel beelden zijn er gebruikt, hoe prominent is dat gebeurd en wat is de algehele uitstraling van de collage? Het blijft belangrijk om als maker van collages goed te blijven opletten en je te realiseren dat er auteursrechtelijke complicaties verbonden zijn aan het gebruik van andermans werk.

MAG DAT?

Collage is bij uitstek een kunstuiting die voor politieke doelen wordt ingezet. De Duitse kunstenaar John Heartfield is bekend geworden met zijn kritische 'Photomontages'.

Een andere beroemde collage staat op de hoes van het Beatles-album 'Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band' uit 1967. Deze is gemaakt door Peter Blake en Jann Haworth. Een jaar later parodieerde Cal Schenkel de iconische hoes voor 'We're Only in it for the money', het album van Frank Zappa's The Mothers of Invention. En deze hoes werd zelf ook weer een wereldberoemde collage.

